

Lieve gemeente,

Langzamerhand en heel voorzichtig gaan we proberen het gewone leven weer op te pakken, zij het voorlopig op 1,5 meter afstand van elkaar.

Voor velen zal het een opluchting zijn.

Ruim 3 maanden geleden kregen we de boodschap van de regering dat het beter was om onszelf op een intelligente manier op te sluiten.

De intelligente lock down.

We konden elkaar niet meer ontmoeten en geen bezoek meer van kinderen en kleinkinderen ontvangen.

Er werden heel veel creatieve oplossingen bedacht om hier mee om te gaan, maar ik denk dat het voor velen toch ook wel een eenzame tijd geweest is.

Vooraf voor de bewoners van de verpleeghuizen die hun partners en kinderen een hele poos niet konden zien.

Veel mensen voelden zich eenzaam, angstig, geïsoleerd en beroofd van gezelschap en misschien is dat nog steeds wel zo.

Wanneer in de Bijbel voor de eerste keer de woorden “niet goed” verschijnen dan is dat in de zin: *Het is niet goed dat de mens alleen is.*

Eenzaamheid, alleen zijn, het overkomt iedereen.

Ook in de Bijbel zijn er voorbeelden van te vinden, zelfs bij belangrijke mensen waarvan we het niet zouden verwachten: zoals Mozes, Elia en David.

In de Bijbel in het boek Numeri hebben we het verhaal gelezen over God die boos was op het volk en Mozes die vervolgens kwaad werd op God.

Wat was het geval.

Het volk Israël was op dit moment op een keerpunt gekomen.

Na een lang verblijf in de Sinaï woestijn, staan ze op het punt aan het tweede gedeelte van hun reis te beginnen.

Ze reizen nu niet meer ergens vandaan, maar ergens naartoe.

Ze ontsnappen niet meer aan Egypte, maar ze zijn op weg naar het beloofde land.

In het verhaal wordt een lange inleiding gegeven om op dit punt te komen.

De mensen zijn geteld, het kamp wordt schoongemaakt, er worden zilveren trompetten gemaakt om het volk het signaal tot vertrek te geven, men verzamelt zich stam bij stam rondom de tabernakel en dan kan de reis beginnen.

Het is een hele organisatie.

En wat dan volgt is een enorme anticlimax.

Eerst wordt er wat geklaagd waarop door God wordt gereageerd.

Maar dit wordt door Mozes weer uitgepraat en glad gestreken.

En daarna lezen we dat een aantal oproerkraaiers ander voedsel begonnen te eisen.

Ze ruien de mensen op en weer begint het volk te klagen.

“Als we alleen maar vlees te eten hadden” zeggen ze.

Opeens herinneren zij zich de vis die ze gratis in Egypte aten, en de groente en het fruit.

En nu eten ze alleen maar manna.

Blijkbaar waren ze vergeten dat ze in Egypte slaven geweest waren, dat ze onderdrukt waren en hun mannelijke baby's vermoord en hoe ze geroepen hadden tot God om bevrijd te worden.

En wat het gratis eten betreft: het kostte hun wel degelijk iets, nl. hun vrijheid.

Het gedrag van de mensen was kortom afschuwelijk en het gevolg is dat Mozes instort.

Hij raakt enorm gefrustreerd en wordt depressief.

Zo erg dat hij wel dood wil.

Hij richt zich in zijn woede en teleurstelling tot God.

Waarom doet u mij dit aan? vraagt hij.

Waarom moet ik de last van dit volk dragen.

Laat mij dan maar liever sterven.

Het is een dieptepunt in Mozes' carrière.

Er wordt niet met zoveel woorden verteld wat er verder met hem gebeurde maar we kunnen uit Gods antwoord afleiden dat hij 70 mensen moet aanwijzen om de last van het leiderschap met hen te delen.

We kunnen hieruit afleiden dat Mozes eronder leed dat hij alleen was en de verantwoordelijkheid voor het volk alleen moest dragen.

En op dat moment trok hij dat even niet.

Hij is niet de enige persoon in de Bijbel die zo eenzaam is, dat hij wel zou willen sterven.

Hetzelfde gebeurde met Elia nadat koningin Izebel zijn arrestatie en dood had bevolen, toen hij met de Baäl priesters had afgerekend.

Er was een hongersnood geweest in het land omdat het volk de Baäl afgoden vereerden.

Wanneer Elia terugkeert uit zijn ballingschap en een competitie organiseert welke god nu de beste is, wint de God van Israël dit met glans.

Het volk keert dan terug naar God en Elia doodt de priesters van de Baäl.

En waarschijnlijk had Elia toen gedacht dat vanaf dat moment alles weer goed was en hij in ere hersteld zou worden, maar dat pakt geheel anders uit.

De koningin, die altijd de Baäl priesters had beschermd, is woedend op Elia en wil hem laten arresteren en ter dood brengen.

Wanhopig vlucht hij dan naar de woestijn en bidt tot God te mogen sterven, want hij weet niet hoe het nu nog verder moet.

Hij ziet het niet meer zitten.

Ook is er geen Bijbelboek waarin we deze wanhoop en eenzaamheid meer horen dan in het boek van de Psalmen.

Regelmatig horen we David klagen en smeken vanuit de diepte waarin hij zich bevindt.

Denk maar aan Psalm 22: *Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?*

Het zijn deze woorden van deze Psalm die Jezus uitroept aan het kruis.

En Psalm 130: Uit de diepte roep ik tot u.

Eenzaamheid is van alle tijden en alle plaatsen, maar momenteel worden we er wel meer mee geconfronteerd.

Als we onze sociale contacten moeten verminderen dan kan dit leiden tot eenzaamheid.

Misschien kunnen deze verhalen uit de Bijbel over de eenzaamheid van anderen, mensen van wie we het niet verwachtten, misschien kunnen die verhalen ons troosten.

Dat we hierin niet alleen zijn.

Andere mensen zijn ons hierin voorgegaan.

Mozes, Elia en koning David behoorden tot de grootste godsdienstige en religieuze leiders die ooit geleefd hebben en toch hebben ook zij zich wel eenzaam en verlaten gevoeld.

En dat is het mooie en psychologisch gezien realistische van de Bijbel, dat we een glimp te zien krijgen van wat er in hun ziel speelt.

Het waren grote en belangrijke mensen, maar zij bleven mensen en werden geen supermensen.

Waar in andere godsdiensten mensen tot goden of half goden werden gemaakt, gebeurde dit in het Jodendom niet.

In tegendeel: het verhaal vertelt dat ook de opmerkelijkste mensen uit de Bijbel hun taak niet gemakkelijk vonden.

Zij verloren nooit hun geloof, maar ook zij stonden soms onder grote druk.

Daar is de Bijbel eerlijk over.

De psychologische crises die zij ervoeren waren begrijpelijk.

Immers de taken die zij op zich hadden genomen waren bijna onmogelijk.

Mozes probeerde een generatie mensen, die in slavernij was geboren, te veranderen in een vrij en verantwoordelijk volk.

Elia was één van de eerste profeten die het aandurfde om de koning te bekritisieren.

En David moest de strijd aangaan met politieke, militaire en godsdienstige uitdagingen alsmede met een ingewikkeld privéleven.

Van deze mensen wordt verteld dat zij zich in hun eenzaamheid en in hun depressie, tot God richtten.

God was het adres tot wie zij zich wendden.

En dat maakte dat zij zich minder alleen voelden.

God als adres waar wij onze nood en onze zorgen kunnen neerleggen.

En dan hoeven we helemaal niet zeker te geloven dat er iets of iemand achter dat adres is of misschien wel niet.

Het kunnen neerleggen van onze zorgen bij een adres kan al helpen.

En daar gaat het om bij religie en bij geloof.

Religie helpt ons om ons leven aan te kunnen.

Geloof gaat niet over wat we wel en wat we niet geloven,

Maar geloof gaat over wat ons helpt en steunt in ons leven en wat een appèl op ons doet .

Mozes krijgt het advies om 70 mensen aan te stellen om hem te ondersteunen in zijn werk, zodat hij er niet meer alleen voor staat.

Over Elia wordt verteld dat hij, nadat hij aanvankelijk liever had willen sterven, dat hij God ontmoet op de berg Horeb, in het gefluister van een zachte bries.

En ook in de Psalmen van David verandert de klacht in een loflied en een danklied.

Na de crisis van eenzaamheid en willen sterven, zien zij weer hoe ze verder moeten in hun leven.

Wat er van hen verlangd wordt en waarvoor ze willen gaan.

Dat is de troost die geboden wordt: dat we onze nood kunnen neerleggen en daarna verder kunnen.

Dat we weer mogelijkheden zien.

Kortom dat we ons leven weer aankunnen, hoe lastig het vaak ook is.

Dat is de kracht die geloven ons geeft.

Amen